

V

ІНФОРМАЦІЇ

- ❖ Всеукраїнський науковий колоквиум “Релігійні меншини та релігії національних меншин” провели Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С.Сковороди НАН України, Центр релігійної інформації і свободи Української Асоціації релігієзнавців при підтримці та участі Державного комітету України у справах релігій і Державного департаменту України у справах національностей і міграцій 11-12 грудня в Києві. Зібралися представники біля 40 церков і релігійних об’єднань різних релігійних і конфесійних орієнтацій, різних національних меншин України. Ініційована академічною релігієзнавчою наукою увага до актуальних проблем релігійного життя релігійних меншин була підтримана державними органами, що прозвучало у виступі Голови Держкому релігій Віктора Бондаренка та привітанні начальника управління Держдепартаменту у справах національностей і міграцій Геннадія Зугрового. В роботі колоквиуму взяли участь члени і представники Ради національних товариств України, очолюваної Іллею Левітасом. Учасники зібрання вислухали віруючих знайомих (наприклад, мусульманських) і зовсім нових (зокрема Шрі Чайтанья Сарасват Матх) релігійних громад, при цьому проявили достатнє терпіння й повагу до іновірних. Відомі і невідомі релігійні традиції, що присутні нині в релігійному полі України, привернули увагу і мас-медіа. Журналісти телепрограми “Факти” (ACTV), радіо “Свобода”, газет “Сьогодні”, “Демократическое слово” тощо мали можливість поспілкуватися з караїмами, старообрядцями, буддистами, багаями, сайєнтологами, сахаджами, язичниками, крішнаїтами, вісаріонівцями, вайшнавами, пресвітеріанами, англіканцями, ассірійцями та ін. Кожний розповідав про свою віру, але проблеми виявилися загальними, що знайшло відображення в підсумковому документі колоквиуму, де, зокрема, зазначається, що проведена зустріч - це початок у подоланні зацікавленої уваги суспільства, державних органів, мас-медіа, науковців до

діяльності лише кількісно великих релігійних організацій, включивши в сферу активного релігійного життя України релігійні меншини.

Учасники колоквиуму, визнаючи загалом демократичність українського законодавства про свободу віросповідань, водночас відзначають недотримання його в окремих регіонах України на місцевому рівні, коли релігійним меншинам відмовляють або зволікають в реєстрації їхніх громад, не виділяють земельні ділянки для побудови храмів чи молитовних будинків, не дозволяють проводити релігійні заходи поза культовою спорудою, орієнтують світські установи на відмову релігійним меншинам в оренді приміщення або встановленні високої орендної плати тощо. Зокрема, учасники колоквиуму стурбовані конфліктом, який виник в Харкові щодо буддистської громади і просять Держком релігії втрутитися у вирішення останнього. Визнано ненормальним той стан, коли релігійним об'єднанням, які не мають всеукраїнського статусу, відмовляють в офіційній реєстрації їх друкованих органів.

Учасники колоквиуму просять Державні органи звернути увагу на те, що засоби масової інформації України часто тенденційно й упереджено висвітлюють віровчення й діяльність малих релігійних об'єднань, дають можливість кількісно великим конфесіям висловлювати свої негативні оцінки інших релігійних течій, що розпалює в такий спосіб міжконфесійне протистояння в державі.

Видаючи довідкову літературу, книги з історії і сьогодення різних конфесій, науковим установам, як і окремим науковцям, доцільно консультуватися з теологами малих конфесій з тим, щоб не допустити спотворень в описанні їх віровчення, історії, діяльності, організації тощо.

Колоквиум схвалив прагнення Центру релігійної інформації і свободи регулярно і об'єктивно висвітлювати у своєму часописі "Релігійна панорама" життя і діяльність всіх конфесій і релігійних об'єднань.

Відзначалось, що при підготовці проектів законів з питань свободи віровизнань не залучаються до їх підготовки і попереднього обговорення представники релігійних меншин, що, безумовно позначається на врахуванні в законах їх інтересів. Хоч офіційно діюче законодавство про свободу совісті й не обмежує в чомусь релігійні меншини, але слід було б в новому варіанті закону мати статті, які офіційно визнавали б рівність прав

традиційних і нетрадиційних організацій, великих і малих течій, офіційно зареєстрованих і незареєстрованих.

Визнано на колоквіумі, що в своїй практичній діяльності з релігійних питань державні органи користуються переважно думкою конфесій і церков, об'єднаних в Міжконфесійній Раді церков. Це явно порушує принцип відокремлення церкви від держави і обмежує в правах малі конфесії. Представники малих конфесій вважають ненормальним те, що в порушення Положення про Міжконфесійну раду церков, в останній нині не представлені всі конфесії, які мають свої всеукраїнські центри, зокрема відсутні представники східних релігій.

Враховуючи необхідність постійного вираження інтересів всіх існуючих в Україні релігійних об'єднань, традиційних і нетрадиційних, великих і малих, офіційно визнаних і незареєстрованих, учасники колоквіуму визнали можливим підтримати ініціативу створення на умовах рівного представництва Українського відділення Міжнародної асоціації свободи релігії і віровизнань.

- ❖ Традиційна груднева релігієзнавча конференція відбулася 14-16 грудня в Польщі на базі Інституту релігієзнавства Ягеллонського університету (Краків). На цей раз вона збила українських і польських релігієзнавців для обговорення наслідків десятилітніх трансформацій в сфері релігії і в церковному житті своїх країн. Докладно поінформували колег про стан православних, католицьких, протестантських церков і нових течій, дослідники зупинились на загальних тенденціях релігійних змін в Центральній і Східній Європі, динаміці зрушень і конфесійних змін в посткомуністичних країнах. В ситуації взаєморозуміння (робочими мовами конференції були польська та українська) відбулася зацікавлена розмова про стан і перспективи розвитку релігієзнавства як науки і навчальної дисципліни в Польщі та Україні. Українські вчені представили щойно виданий підручник “Академічне релігієзнавство”, який викликав у польських колег особливу увагу і своєю авторською структурою, і глибоким змістом, і новітніми методологічними підходами до розгляду такого складного феномену як релігія. Польські та українські вчені обмінялися релігієзнавчою літературою, виданою ними в останні роки.

За результатами зустрічі було вирішено видати матеріали конференції, продовжувати обмін інформацією про розвиток

релігієзнавства в обох країнах, постійно обмінюватися періодичними виданнями (квартальник “Українське релігієзнавство” і щомісячник “Релігійна панорама” – з українського боку і кварталник “Nomos” – з польського). Україну представляли заступник директора-керівник Відділення релігієзнавства Національної Академії наук Анатолій Колодний, старший науковий співробітник Людмила Филипович, докторант Олександр Саган, доцент Львівського національного університету імені І.Франка Андрій Юраш та директор видавництва “Світ знань” Сергій Маслаков. Від польської сторони у конференції взяли участь співробітники Інституту релігієзнавства Ягеллонського університету доктори Анджей Шиєвський, Хенрік Хофман, Халіна Гжимала-Мошинська, Елжбета Пжибил, Збігнев Пасек, Тадеуш Доктор, докторанти Павел Зайоц і Дорота Жийотек та ініціатор і промотор зустрічі професор Ірена Боровик.

(Матеріал підготувала Л.Филипович)